

Til:

Rovviltnemnda i region 2
v/ Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
sfospost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Sak: 2/2026

Dato: 22.05.2026

Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 2

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette rovvilnemnda i region 2 sitt vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i 2026-2027. Nemnda har vedtatt en kvote på tre jerver for betinget skadefelling for perioden fra 1. juni 2026 til 15. februar 2027. NOAH ber om at vår klage tas til følge og at vedtaket omgjøres.

Innledende kommentarer

Det er svært alvorlig at nemnda åpner for å skyte jerv, som er kategorisert som sterkt truet på den norske rødlista. Artsdatabanken har påpekt at arter som befinner seg i sterkt truet tilstand har svært høy risiko for å utryddes fra norsk natur. Jerven er oppført på Bernkonvensjonens liste II over strengt beskyttede dyrearter, og mer enn 25 % av den europeiske jervebestanden befinner seg i Norge. Arten regnes derfor som en norsk ansvarsart, som betyr at Norge har et særlig ansvar for å sikre at bestanden er levedyktig. NOAH mener vedtaket utgjør svært uforsvarlig forvaltning av en norsk ansvarsart, og kan bidra til å sette bestandens overlevelse i fare.

Den pågående saken mot Norge i Bernkonvensjonen viser at norsk rovdyrpolitikk ikke er i tråd med internasjonale avtaler, og den stående komiteen har nå gjentatte ganger bedt norske myndigheter prioritere ikke-dødelige tiltak for sameksistens med store rovdyr.¹ Dette vedtaket

¹ <https://rm.coe.int/misc-e-2025-45-standing-committee-clean-final/488029d956>, avsn. 216-224; <https://rm.coe.int/misc-e-44-standing-committee-final-draft/1680b2bbbb>, avsn. 175-179.

viser igjen at dødelige tiltak er rovdyrforvaltningens foretrukne løsning, også selv om det ikke er det mest effektive tiltaket for å hindre tap av beitedyr.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt (nml. § 18 annet ledd)

Ifølge nml § 18 annet ledd, kan skadefelling kun tillates hvis det ikke truer bestandens overlevelse. Jerven skal både etter Bernkonvensjonen artikkel 2 og nml § 5 ivaretas og sikres levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Naturlige utbredelsesområder utelukker ikke områder som ikke har bestandsmål. I tillegg er jerven sikret særlig beskyttelse gjennom artikkel 6 i Bernkonvensjonen.

Jerven er kategorisert som sterkt truet i Norge og sårbar i andre deler av Skandinavia. Ifølge Rovdata ble det påvist kun 51 jervekull i Norge i 2025 – en nedgang på 10 kull sammenlignet med 2024.² I region 2 ble det ikke registrert noen kull.

I forarbeidet til naturmangfoldloven Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) står det til § 18: «Bestemmelsen må også leses i lys av forvaltningsmålet i § 5 første ledd, som legger vekt på ivaretagelse av et tilstrekkelig genetisk mangfold». Den skandinaviske jervebestanden er den bestanden av eurasiske jerv i verden som har lavest genetisk diversitet, en av de laveste som er målt blant alle rødlistede dyrearter.^{3,4} Forskere mener at noe av grunnen til dette er jakt og lav reproduksjon.⁵ Dersom man skal legge en terskel for «tilstrekkelig genetisk mangfold», bør denne i hvert fall være på nivå med underarten (Eurasisk jerv; *Gulo gulo gulo*) som helhet, og bør på ingen måte ligge i det nedre sjiktet av alle utrydningstruede dyr. Leser man § 18 i lys av § 5, er vilkåret om at uttaket ikke truer bestandens overlevelse, ikke oppfylt.

NOAH mener føre-var-prinsippet jf. nml. § 9 må tillegges betydelig større vekt i denne saken på grunn av risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet. I en presset og liten bestand som jervebestanden, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for arten som helhet. NOAH mener at nemnda ikke har synliggjort noen tiltak som skal sikre at kvoten ikke medfører

² Rovdata. Bestandsstatus – Jerv. <https://rovdata.no/Jerv/Bestandsstatus.aspx>

³ Bujnáková, D. et al. (2024). Expanding from local to continental scale—A genetic assessment of the Eurasian wolverine. *Diversity and Distributions*, 30, e13846. <https://doi.org/10.1111/ddi.13846>

⁴ Ekblom, R. et al. (2018). Genome sequencing and conservation genomics in the Scandinavian wolverine population. *Conservation Biology*, 32: 1301-1312. <https://doi.org/10.1111/cobi.13157>

⁵ Lansink, G.M.J. et al (2022). Potential for increased connectivity between differentiated wolverine populations. *Biological Conservation*, Volume 272, 109601, ISSN 0006-3207. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2022.109601>.

fare for overlevelse og levedyktighet av jervebestanden i Norge. Utover jervebestandens overlevelse isolert sett, må man også vurdere konsekvensene for det øvrige naturmangfoldet når man holder en nøkkelart på et kunstig lavt nivå slik at den ikke kan utfylle sin økologiske rolle. NOAH kan ikke se at nemnda har foretatt en slik vurdering.

Man må også vurdere jervens sårbare status i sammenheng med prinsippet om samlet belastning jf. nml. § 10. I forarbeidene til nml Ot.prp.nr.52 (2008-2009) står det: «Sett i sammenheng med føre-var-prinsippet innebærer prinsippet om samlet belastning også at en beslutning skal vurderes i lys av muligheten for flere påvirkninger av samme art senere, eller for andre fremtidige påvirkninger som sammen med den foreliggende påvirkningen kan gi en uønsket virkning på naturmangfoldet». Nemnda må altså vurdere både muligheten for kontinuerlige høye kvoter for betinget skadefelling og lisensfelling, samt utvidelser av disse, og for andre påvirkninger som kan ha uønsket virkning på naturmangfoldet, herunder utbygging og ulovlig jakt. Dette er ikke blitt gjort i vedtak eller saksframlegg.

Kunnskapen vi har om jerv og artens sårbarhet tilsier at man ikke burde tillate skadefelling. NOAH mener derfor at nemnda ikke har basert kvotefastsettelsen på det tilgjengelige kunnskapsgrunnlaget jf. nml § 8.

NOAH er videre svært bekymret for at skadefelling på sommeren kan ramme foreldredyr med valper som fortsatt er helt avhengige av dem. Valpene, som hovedsakelig fødes i månedskiftet februar-mars, kan først klare seg selv fra september. Viltloven § 9 annet ledd lyder «Det bør ikke fastsettes jakttid i hekke- og yngletiden for vedkommende art». Viltlovens prinsipp om at viltartene i størst mulig utstrekning skal være fredet i yngletiden, er også sterkt understreket i Ot.prp. nr. 54 (1992–93) Om lov om endringer i viltloven. Prinsippet innebærer at unntak i størst mulig grad bør unngås for alle ville dyr, men når det gjelder en sterkt truet art som også er særskilt beskyttet etter naturmangfoldloven, bør kun svært begrensede unntak anses lovlige.

NOAH mener at nemnda ikke har dokumentert at kvoten ikke utgjør en fare for bestandens langsiktige overlevelse og levedyktighet. Vilåret om bestandens overlevelse er dermed ikke oppfylt, jf. nml § 18 annet ledd.

2. Vilåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt (nml. § 18 annet ledd)

Ifølge nml § 18 annet ledd og Bernkonvensjonen artikkel 9, kan det kun åpnes for skyting av truede ville dyr hvis formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Dette gjelder både innenfor og utenfor forvaltningsområdene. Bernkonvensjonens stående komité har i vedlegget til

«Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention» presisert at myndighetene skal velge det alternativet som har minst negativ effekt på arten, og at begrunnelsen for valget skal være objektiv og verifiserbar.⁶

Bestemmelsene stiller altså krav om at alternative, ikke-letale tiltak skal være reelt vurdert og forsøkt før det gis tillatelse til et irreversibelt inngrep som felling av en sterkt truet nøkkelart. NOAH klager på et høyt antall skadefellingsvedtak årlig, og det er svært sjeldent at ikke-letale forebyggende tiltak eller alternativer til felling er reelt utprøvd før det gis tillatelse til skyting av truede rovdyr. Rovviltnemnda har en viktig rolle i å fremme disse tiltakene, og det bør naturligvis skje *før* skaden inntreffer. Når forvaltningen vedtar en så stor kvote, kan dette skape en forventning om at skadefelling er en løsning på lik linje med forebyggende og ikke-letale tiltak.

Nemndas begrunnelse for kvoten er å begrense potensiell skade på beitedyr. NOAH understreker at slike generelle og fremtidsrettede antakelser om skadepotensial ikke kan erstatte kravet i nml og Bernkonvensjonen om at andre tilfredsstillende løsninger skal være vurdert og forsøkt før det åpnes for skyting av en strengt vernet art. En kvote av dette omfanget sender et signal om en generell adgang til skyting, og stiller derfor særlig strenge krav til at alternative, ikke-letale løsninger vurderes grundig og konkret.

NOAH vil gjøre oppmerksom på følgende uttalelse fra møtet i Bernkonvensjonens stående komité i desember 2025: «Reiterated its appeal to the Government of Norway to prioritise non-lethal, proven measures of damage reduction and conflict mitigation to enhance long-term co-existence between humans and large carnivores, referring to available best practice, such as “Best practices for management of large carnivores in Europe with respect to lethal and non-lethal management measures” (T-PVS/Inf (2025)19rev) ». ⁷ Bernkonvensjonens øverste organ mener altså at norsk rovdyrforvaltning må legge mer vekt på ikke-dødelige tiltak, noe som betyr at forvaltningens vurderinger generelt ikke er i tråd med kravet til andre tilfredsstillende løsninger.

Et bredt spekter av vitenskapelige studier viser at felling av rovdyr i beste fall har kortvarig effekt og er i mange tilfeller er kontraproduktivt. Nye individer vil vandre inn i området, og skadeproblemet vil kunne vedvare eller forsterkes. Forskningen peker i stedet på at det må legges

⁶ Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention. <https://rm.coe.int/16807461dd>

⁷ <https://rm.coe.int/misc-e-2025-45-standing-committee-clean-final/488029d956>, avsn. 222

mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{8,9,10,11,12,13} Å basere skadehåndtering på skyting av truede rovdyr er derfor verken faglig eller forvaltningsmessig forsvarlig.

Det finnes en rekke kjente og dokumenterte forebyggende tiltak som kan benyttes for å redusere tap av beitedyr, herunder intensivt tilsyn i risikoperioder, midlertidig inngjerding, justering av slippetidspunkt, bruk av vokterdyr, skremmetiltak og kombinasjonsløsninger tilpasset lokale forhold.^{14,15,16,17,18,19} Flere av disse tiltakene er anbefalt av NIBIO og støttet av internasjonal forskning, men fremstår som lite eller ikke vurdert i forbindelse med kvotefastsettelsen. Det betyr at vedtaket ikke er basert på det tilgjengelige kunnskapsgrunnlaget. Vedtaket med vedlegg inneholder ingen konkret redegjørelse for hvilke av disse tiltakene som er vurdert, hvordan de er vurdert opp mot hverandre, eller hvorfor de samlet sett ikke kan redusere skadeomfanget tilstrekkelig til å unngå skadefelling av en slik størrelsesorden som det legges opp til.

Vi trenger økt toleranse for ville dyr, spesielt rovdyr, og vil man beskytte husdyr finnes det altså en rekke tiltak som har dokumentert større effekt enn å ta livet av rovdyrene. Under mål 4 i Kunming-Montreal rammeverket (Naturavtalen), som ble vedtatt i desember 2022 står det blant annet: «forvalte samhandlingen mellom mennesker og viltlevende dyr på en effektiv måte med sikte på å minimere konflikt mellom mennesker og dyr og fremme sameksistens.»²⁰ Å legge opp til skadefelling på denne måten er altså både kontraproduktivt og i strid med internasjonale avtaler.

⁸ Rigg, R., et al. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: Lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272–280

⁹ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166–171.

¹⁰ Treves, A., et al. (2016). Predator control should not be a shot in the dark. *Frontiers in Ecology and the Environment*, 14(7), 380–388. <https://doi.org/10.1002/fee.1312>

¹¹ Bruns, A., et al. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*, 21, e00868. <https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00868>

¹² Müller, J. R. B., et al. (2016). Effectiveness of contemporary techniques for reducing livestock depredations by large carnivores. *Wildlife Society Bulletin*, 40(4), 806–815. <https://doi.org/10.1002/wsb.720>

¹³ Fernández-Gil, A., et al. (2016). Conflict misleads large carnivore management and conservation: Brown bears and wolves in Spain. *PLoS ONE*, 11(3), e0151541

¹⁴ Iliopoulos, Y., et al. (2019). Tools for co-existence: Fladry corrals efficiently repel wild wolves (*Canis lupus*) from experimental baiting sites. *Wildlife Research*, 46(6), 484–498. <https://doi.org/10.1071/WR18146>

¹⁵ Bruns, A., et al. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*, 21, e00868. <https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00868>

¹⁶ Khorozyan, I., & Waltert, M. (2019). A framework of most effective practices in protecting human assets from predators. *Human Dimensions of Wildlife*, 24(4), 380–394. <https://doi.org/10.1080/10871209.2019.1619883>

¹⁷ Rigg, R., et al. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: Lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272–280.

¹⁸ Musiani, M., et al. (2003). Wolf depredation trends and the use of fladry barriers to protect livestock in western North America. *Conservation Biology*, 17(6), 1538–1547. <https://doi.org/10.1111/j.1523-1739.2003.00063.x>

¹⁹ <https://www.nibio.no/tema/landskap/norsk-viltskadesenter/forebyggende-tiltak-mot-rovviltskader-pa-rein>

²⁰ Norsk oversettelse av vedlegg til beslutning CBD COP15/4 Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework. Mål 4. <https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/kld/aktuelt/2023/norsk-oversettelse-av-kunming-montreal-global-biodiversity-framework.pdf>

Nemnda har ved fastsettelsen av kvoten lagt til grunn generelle antakelser om skadepotensial, uten å legge til rette for at alternative, mindre inngripende tiltak vurderes eller forsøkes. Det er heller ikke gitt noen objektiv og etterprøvbar begrunnelse for hvorfor en kvote av denne størrelsesordenen er nødvendig fremfor bruk av ikke-letale forebyggende tiltak. Vilkåret i nml § 18 annet ledd og Bernkonvensjonen artikkel 9 om at andre tilfredsstillende løsninger skal være vurdert og funnet utilstrekkelige, er dermed ikke oppfylt.

3. Vilkåret om «skade» er ikke oppfylt (nml § 18 bokstav b)

NOAH mener at det ikke finnes juridisk grunnlag til å åpne for skadefelling av jerv etter nml § 18 bokstav b. For at det skal kunne gjøres unntak fra vernet av arter, må det foreligge risiko for «kvalifisert skade», altså skade av en viss alvorlighetsgrad og forholdsmessighet. Dette er også blitt understreket av Bernkonvensjonens stående komité, som har uttalt: «(...) The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)».²¹ «Proportional» eller forholdsmessig skade innebærer at skadeomfanget må være betydelig og av en slik alvorlighetsgrad at det rettferdiggjør inngrep overfor en sterkt truet nøkkelart. Dette innebærer at skadeomfanget må være betydelig og av en slik alvorlighetsgrad at det rettferdiggjør inngrep overfor en sterkt truet nøkkelart som jerv. Nemnda har ikke dokumentert eller vurdert forholdsmessigheten av kvotefastsettelsen i lys av disse kravene i vedtaket.

NOAH kan ikke se at tapshistorikken eller -potensialet i region 2 står i forhold til en kvote for betinget skadefelling på tre jerver. Ifølge Rovdata var det ingen tap av husdyr til jerv i region 2 i 2025, og utover fire tap i 2024, har det ikke vært dokumentert tap av husdyr til jerv i regionen siden 2017. Det er ikke tilstrekkelig å stille opp hypoteser om at det kan oppstå skadesituasjoner i hele regionen. Man må forholde seg til de reelle tapstallene for å kunne anse nml § 18 bokstav b som oppfylt. NOAH mener derfor at vilkåret om skade jf. nml § 18 bokstav b ikke er oppfylt, og at vedtaket ikke er basert på det tilgjengelige kunnskapsgrunnlaget jf. nml § 8.

Konklusjon

NOAH – for dyrs rettigheter konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – nml. §§ 5, 8, 9 og 10, § 18 første ledd bokstav b og § 18 annet ledd, samt artikler 2, 6 og 9 i Bernkonvensjonen. NOAH ber derfor om at vedtaket omgjøres slik at at det ikke åpnes for betinget skadefelling av sterkt truet jerv.

Med hilsen

²¹ Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention. <https://rm.coe.int/16807461dd>

NOAH – for dyrs rettigheter v/ -
Hannah Sofie Aanonsen (veterinær)